

nacionalista jó értelemben: hazafias, nemzeti érzelmű, hazáját, nemzetét szerető; rossz értelemben: hangosan, erőszakosan nemzetieskedő, más nemzetiségűeket el nem fogadó, üldöző, gyűlölő, elnyomó, bántó, megalázó, sértő

nacionális nemzeti, országos

nachtkasztli ágyszekrény, éjjeliszekrény

nadir lábpont CzF, talppont, mélypont; → zenit

naftalin molyszer SzF

nagystílus nagyvonalú, nagyvilági, fényűző, pazar, előkelősködő, látványos

naiiv ártatlan, balga, egyszerű, együgyű, elfogulatlan, könnyen hívő, félrevezethető, hiszékeny, gyanútlan, gyermekded, gyermekies, gyermeteg, gyermeki, gyerekes, jámbor, járatlan, jó-hiszemű, keresetlen, nyíltszívű, nyitott, szende, tapasztalatlan, természetes, eredeti, tudatlan

napkollektor naphőgyűjtő (berendezés), napelem, napfűtés, napház

narancs arancs MA, aranyalma; → citrom, grépfrút, paradicsom

narkotikum kábítószer, altatószer, (erős) fájdalomcsillapító

narkózis (el)altatás, bódítás, teljes érzéstelenítés, bódulat

narratív *mn* elbeszélő

narráció elbeszélés; az alkotás elbeszélő része

narrátor *fn* elbeszélő, előadó, eseménymagyarázó, mesélő, mese- v. szövegmondó

nassol csemegézik, csipeget, torkoskodik

natalitás születési számarány; *élve születtek 1000 lakosra eső száma*

naturalista természetkutató, természetbúvár; tanulatlan, ösztönös művész

naturaliter *lat* természetesen, egyszerűen, keresetlenül, fesztelenül, könnyedén, létint, eredendően

naturalizál honosít, *külföldi személynek hazai állampolgárságot ad*; örökbe fogad gyermeket

natúra természet; vérmérséklet

nautika hajózás, tengerhajózás, tengerészet, hajózás tudománya

navigál hajózik, repül; hajót, repülőgépet vezet, irányít; ~ás, **navigáció** hajózás; iránytan MA, tájolástan MI, hely- és útvonal meghatározás; *térbeli tájékozódás a vízi, légi és űrbeli járművek irányításához*

navigátor a jármű (hajó, repülőgép, kocs) vezetőjét, vezetését irányító személy

nazális *nyelvt* *fn* orrhang; *olyan mássalhangzó, melynek képzésekor a levegő az orron át távozik: m, n, ny; mn* orrhangú, orra vonatkozó

náci, nemzeti-szocialista hitleri irányzat híve, idegengyűlölő

náció népség, fajta, fajzat

nátrium szikeny

nebuló növendék, tanuló, serdülő fiú

negatív *fn* fordított kép, ellennyomat, lenyomat; képtekercs; öntőminta; *mn* nemleges, tagadó (válasz); rossz (irányú), visszahúzó; elutasító, eredménytelen, fonákja vminek, ártó, ártalmas, gátló, hátrányos, káros, kedvezőtlen; *orv* nem kimutatott (betegség, a keresett anyag, kórokozó); → pozitív

negál tagad, meghazudtol, cáfol, kétségbe von, elutasít, visszautasít

negligál elhanyagol, figyelmen kívül hagy, semmibe vesz

neglizsé kényelmes házi ruha, pongyola, hiányos öltözék, hálóruga, alsónemű

nekrológ emlékbeszéd, gyászbeszéd, végbúcsú; *elhunyt személy életét, pályafutását méltató cikk, beszéd, búcsúztató*

nekrózis elhalás; *sejt, szövet v. szerv elhalása az élő szervezetben*

nektár édes növényváladék, *melyből a méhek a mézet készítik*; felséges ital, *halhatatlanságot biztosító ital az ógörögöknél*; ~um mézfejtő

neo- új-; ~**fit**a vmely tan v. vallás újdonsült, újszerű híve; ~**logizmus** vmilyen új nyelvi jelenség (szó, fordulat, kifejezés, nyelvtani alak); ~**logus** újító, nyelvújító; → ortológus

nephritis *lat* vesegyulladás

nepotizmus urambátyám világ, rokonpártolás, atyafipártolás, *sógorság-komaság*

nepper csaló, üzérkedő személy, iparendély nélkül házaló kereskedő, vevőket felhajtó személy

nerve könyvest
neszesszer kis útitársoly, erszény, táska (a legszükségesebb) szépség- és testápoló kellékekkel
nesztor korelnök, korfő; *vmely csoport, testület legidősebb tagja*
netikett világháló-illetlan
nett takaros, helyes, aranyos, csinos, szemrevaló, derék, tetszetős, somatos N
nettó tiszta, tisztán (súly, ár, bevétel, fizetés)
neurálgikus idegbántalommal, idegfájdalommal járó; ~ **pont** érzékeny, fájó, kényes, sajgó, gondot okozó része vminek; *a pont, ahol a nehézségek leginkább kiütőköznek, gondot okoznak*
neuraszténia ideggyengeség, ideges kimerültség
neuroológia ideggyógyászat
neuron idegsejt, a sejt és nyúlványai
neurózis idegzavar, -baj v. -nyavalya, lelki zavar
neutrális semleges, közömbös
neutrum *lat nyelvt* semlegesnem
néger fekete, -színű, -bőrű; fekete ember
nérói (*Nero, római császár*) embertelen, kegyetlen
NGO (*non-governmental organization*) társadalmi, nem állami, államtól független szervezet
nickname *amer* ragadványnév, gúnynev, csúfnév, becenév, röpnév ML
nimbusz dicsfény, fénykör, sugárkoszorú, szentfény
nimfa szép, csinos, karcsú, fiatal nő; a természet erőit megtestesítő, ókori, örökké fiatal istennő
nimfomania kóros érzékiség, erős nemi, szerelmi vágy, bujaság nőknél
nirvána nemléti nyugalom; *beleolvadás a mindenségbe, minden szenvedés és vágy megszűnése (buddhista vallásban)*
nitrogén légeny U
nívó életszínvonal, szint, szintvonal, színvonal, vízszint; ~s értékes, igényes, színvonalas, magas színvonalú
nobilis nemes, lovagias; nagylelkű, bőkezű; előkelő
nobilitás nemesség, nemeslelkűség
nokedli galuska
nomád *fn* vándor (nép v. személy); *le nem települt, legeltető, nyájaival folytonosan új területekre vándorló, pusztai műveltségű, ilyen életvitelű személy, csoport, nép; mn ezzel az életmóddal kapcsolatos*
nomen *lat* főnév, névszó, vkinek a neve
nominális névleges, pénzben kifejezett (bér); *nyelvt* névszói (állítmány); → reál-
nominativus *lat nyelvt* alanyeset
nonchalance *fr* hanyag fesztelenség, könnyedség, feloldott viselkedés, nemtörődömség
nonstop (*service, shop*) *ang* folytonbolt; megállás nélküli, szünet nélküli, folytonos, szakadatlan, éjjelnappali (szolgálat, üzlet)
nonszensz értelmetlenség, esztelenség, neszme Ar, képtelenség, badarság, bolondság, hülyeség, oktalanság, ostobaság, csacsiság, számárság, marhaság, zagyvaság; ~ **vers** bukfenckvers
norma alapelv, irányelv, irányadó határozmányok, mérce, szempont, átlag, követendő minta, rendszabály, szabály, szabvány, zsinórmérték; ~**hízal** rendez, helyreállít, megerősít; ~**hízalják** visszaállítják (mint az USA és Libia kapcsolatát); ~**hízalódik** rendeződik, helyreáll (a megszokott, régi állapot); ~**tív** irányadó, előíráso, mérvadó, szabályozó; ~**tív** támogatás-egységes, előírt, kötelező, szabványos (mezőgazdasági) támogatás ~**tíva**, **normativum** előírás, előírat, előírányzat, (rend)szabály(zat), zsinórmérték
normális általános, átlagos, beszámítható, egészséges, ép, épelméjű, épeszű, józan gondolkodású, közepes, rendes, szabályszerű, szokásos, szokványos, természetes, természetszerű, eltérés nélküli
nosztalgia sóvárgás, vágyakozás, vágyódás, áhítózás, óhajítás, epekedés, visszavágy, honvágykór BP
nosztalgizik eped, epedezik, emésztődik, áhít, áhítózik, sóvárog; *sóvárgását, vágyakozását fejezi ki valaki v. valami után, ami visszahozhatatlanul elmúlt*

nosztrifikál honosít, elismer; *pl. külföldi oklevelet érvényesnek elismer*
nota bene!, *NB lat* Jól jegyezd meg! Vésd az eszedbe! Figyelj a következőre! *Írott szövegekben egy mellékesen említett, de fontos adatra hívja fel az olvasó figyelmét*
notabilitás előkelőség, kitűnőség, főember
notesz, *notebook ang* zsebkönyv, jegyzetfüzet, jegyzőkönyvecske, jegyzettömb; zsebszámítógép
notórius hírhedt, közismerten rossz hírű, megrögzött, javíthatatlan
novella kisebb elbeszélés, történet, beszély; póttörvény, törvényzáradék
novellista mesélő, mesemondó, kisebb elbeszélések szerzője
november enyészet hava, mindszent hava, mindenszentek hava, őszutó, Szent András hava, Ollós, Bögöly, *Skorpió* hava (*október 22 - november 20*)
nomenklatura nevezéktan; *vmely tudományban a szakkifejezések összessége, nemzetközileg elfogadott szabályozott, elnevezési rendszer*; vezető pártemberek köre (szovjet uralomban); áruk tételes, pontos felsorolása
nóta ének, dal, népdal, dallam
nóvum újdonság, újszerűség, új dolog, valami új
nőrsz ápolónő, ápolka, ajnár
nuditás meztelenség, nyássa N
nudzizmus meztelenmozgalom, természetelvűség; meztelen fürdés, testedzés híveinek mozgalma
nudli henger alakú főtt tészta; burgonyás hengerke, sodróka, csicsa N, macskanadrág N
nukleáris *atomerőműre alapuló, atommag eredetű, atommagra vonatkozó; sejtmageredetű*
nukleusz sejtmag, *atommag*
nulla semmi; jelentéktelen, értéktelen ember, senki, semmiházi, sehonnai, jöttment; vmi fokbeosztás, sorozat kiindulópontja
nulláz kiinduló v. kezdő értékre állít (mérőműszer fokbeosztását), el- v. kitöröl
numerál számlál, számít, számba vesz, számmal megjelöl, megszámoz
numerikus számbeli, szám szerinti, számszerű; számjegyes vezérlésű
numizmatika éremtan; *régi érmekkel, pénzekkel foglalkozó tudomány*
nutria hódpatkány; ennek értékes prémje
nutritív tápláló, tápláló hatású
nüansz árnyalat, apró, csekély, kis, alig észrevehető eltérés v. különbség